

LÄGESBILD FISKSÄTRA
- KUNSKAPSUNDERLAG FÖR ARBETET MED FRAMGÅNG FISKSÄTRA

KFKS-2026-00965
2026-10-13
Jenny Rivas

NACKA KOMMUN

Sammanfattning

Den här lägesbilden är ett kunskapsunderlag i stöd för arbetet med Framgång Fisksätra. Rapporten innehåller en kortare historisk bakgrundsbeskrivning av området, teori kopplat till områdesutveckling och statistik på områdesnivå för socioekonomiska förhållanden, trygghet, brottslighet och samhällstillit. En beskrivning av näringsliv och civilsamhället i Fisksätra ingår också. Framgång Fisksätra är en områdessatsning som omfattar arbete inom kommunens samtliga processer. Därför är det viktigt att ha en gemensam beskrivning av Fisksätra att utgå ifrån. Hänvisningar till rapporter och forskning finns för vidare läsning och fördjupning.

Utöver denna lägesbild har nyligen en lägesrapport för arbetet med Framgång Fisksätra tagits fram[1] med fokus på det senaste utvecklingsarbetet i området och prioriterade utvecklingsområden för Framgång Fisksätras kommande arbete. En lägesrapport kommer att presenteras varje år för att följa upp effekterna av kommunens arbete i området och vid behov presentera justeringar eller tillägg när det gäller prioriterade utvecklingsfrågor, arbetssätt och insatser.

[1] Lägesrapport Framgång Fisksätra 2026, KFKS-2026-00564

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning **2**

1. Bakgrund och förutsättningar **4**
1.1. Inledning 4
1.2. Utsatt område 4
1.3. Områdets historik och utveckling 5
1.3.1. Grönstruktur 6
1.3.2. En demografisk förändring 6
1.3.3. Minskad sysselsättning och utbildningsgap 7

2. Näringsliv och civilsamhälle **9**
2.1. Näringslivet i Fisksätra 9
2.1.1. Näringslivets roll 9
2.1.2. Näringslivets sammansättning 9
2.1.3. Arbetsplatskvot 10
2.1.4. Utmaningar 11
2.2. Civilsamhället och mötesplatser 11
2.2.1. Civilsamhällets roll 11
2.2.2. Ett civilsamhälle växer fram 11
2.2.3. Dagens civilsamhälle och mötesplatser 12

3. Socialt sårbara områden – teoretiska utgångspunkter **14**
3.1. Social instabilitet - historiska och sociala förklaringar 14
3.2. Tre grundläggande förmågor 15
3.2.1. Kriminell förmåga 15
3.3. Goda livsvillkor 16
3.4. Trygga bostadsområden 16
3.5. Tillit 16
3.6. Tystnadskultur 17

4. Socioekonomiska förhållanden **19**
4.1. Demografi 19
4.1.1. In- och utflyttning 20
4.1.2. Utländsk bakgrund och heterogenitet 21
4.1.3. Ensamstående med barn 21

4.2. Hälsa och utbildning ... 22
4.2.1. Ohälsotal ... 22
4.2.2. Utbildningsnivå vuxna ... 22
4.2.3. Förskola ... 22
4.2.4. Grundskola och gymnasium ... 23
4.3. Arbete och ekonomi ... 23
4.3.1. Förvärvsfrekvens ... 23
4.3.2. Inkomster ... 23
4.3.3. Låg ekonomisk standard ... 24
4.3.4. UVAS (unga som varken arbetar eller studerar) ... 24
4.4. Boende ... 25

5. Trygghet, brottslighet och tillit ... 27
5.1. Tryggheten bland de boende i Fisksätra ... 27
5.2. Utvecklingen av brottslighet ... 28
5.3. Rekrytering av barn till kriminella nätverk ... 30
5.3.1. Proaktivt förebyggande arbete för att stärka barn och unga ... 30
5.4. Samhällstillit och förtroende för kommunen ... 31
5.4.1. Brist på tillit till socialtjänsten bland barn och föräldrar ... 32
5.4.2. Valdeltagande i Fisksätra ... 33

6. Avslutande kommentarer ... 35

Referenser ... 36

Bilaga 1. Statistik och geografisk indelning ... 39

Bilaga 2. Socioekonomiska indikatorer ... 43

1. Bakgrund och förutsättningar

1.1. Inledning

Bostadsområdet Fisksätra byggdes under 1970-talet inom ramen för det som kom att kallas miljonprogrammet. Under årens lopp har området ändrat befolkning och karaktär. Samtidigt har det under senare år vuxit fram en brottslighet som ses som problematisk av Polisen. I december 2021 blev Fisksätra klassificerat som utsatt område.

I maj 2022 beslutade kommunfullmäktige att programmet Framgång Fisksätra skulle genomföras för att minska brottsligheten och öka tryggheten och trivseln i området. Avsikten var att bygga vidare på och förstärka det goda arbete som redan pågick i området, bland annat när det gäller en skola med hög kvalitet, stärkta språkkunskaper hos barn, fler jobb, nya bostäder och ökad trygghet.

Sedan 2025 är Framgång Fisksätra en permanent satsning. Arbetet med områdesutveckling ska ske på ett strategiskt, uthålligt och långsiktigt sätt för att skapa varaktiga positiva förändringar

Denna lägesbild syftar till att ge en djupare förståelse av den historiska kontexten, lokala utmaningar, socioekonomiska förhållandena samt utmaningar kopplat till brottslighet och otrygghet. Den bygger vidare på tidigare analyser, forskning och statistik på delområdesnivå. Lägesbilden är skriven med stöd av Per-Olof Hallin, professor emeritus på Malmö universitet.

1.2. Utsatt område

Polisens definierar ett utsatt område enligt följande:

> ” Ett utsatt område karaktäriseras av låg socioekonomisk status och kriminell påverkan på lokalsamhället. Inflytandet från kriminella aktörer yttrar sig i den sociala kontexten, genom påverkan av normer, värderingar och beteenden, snarare än genom en utstuderad avsikt från de kriminella aktörerna att ta makt över eller kontrollera området. Detta framträder genom att boende och andra aktörer i området medvetet eller omedvetet anpassar sig till de kriminella aktörerna, exempelvis genom en tystnadskultur.”[2]

Det område som är klassificerat som utsatt område i Fisksätra är centrala Fisksätra där flerbostadshusen ligger. Övrig bebyggelse i Fisksätra ligger utanför det som är klassat som utsatt område.

[2] Polisen (2026). Dessutom finns det Särskilt utsatta områden med en mer fördjupad problembild.

Figur 1. Centrala Fisksätra som är klassat som utsatt område.
Källa: Polisen

1.3. Områdets historik och utveckling

Fisksätra ligger i kommundelen Saltsjöbaden-Fisksätra och är omgivet av Lännerstasundet i norr och Saltsjöbadsleden i söder. Namnet har gamla anor och bosättningar kan spåras så långt tillbaka som till järnåldern och vikingatiden.[3]

Stora delar av den nuvarande bebyggelsen växte fram mellan 1971 och 1974 och var en del av det så kallade miljonprogrammet. Synen på stadsplaneringen följde dåtidens ideal med trafikseparering, bilfritt gatuplan och tydliga stråk för gångtrafikanter. Målet var en separation mellan bostadsgårdar, trafik och service sammanfattad i mottot ”Det går att gå”.[4] Flerbostadshusen som byggdes var fyra- till sjuvånings lamell- respektive loftgångshus och hade garage under sig. Även rad- och kedjehus blev uppförda under denna tid. Fisksätra centrum invigdes 1974. Stena fastigheter övertog flerfamiljshusen och Fisksätra centrum 1996 från kommunens allmännytta. Fyra nya hus med bostadsrätter uppfördes 2015 på den plats där en skola tidigare låg.

Ett nytt detaljplaneprogram antogs 2013. Höstterminen 2021 öppnade Viktor Rydberg skola Nacka i nyrenoverade lokaler och idag har skolan elever från förskoleklass till årskurs 6. Stena Fastigheter har renoverat lägenheter i sitt bestånd och även Fisksätra centrum som nyinvigdes 2024. Samma år invigdes den nya multihallen i anslutning till bollhallen. I multihallen ryms förutom olika idrottsföreningar bland annat fritidsgården och öppen verksamhet för barn. I juni

[3] Nacka kommun (2026).
[4] Ibid.

2026 invigdes den upprustade Braxenparken, en stor lekplats som många familjer besöker, både från Fisksätra och andra delar av Nacka.

En ny detaljplan för Fisksätra entré vann laga kraft 2021 som möjliggör cirka 375 nya bostäder, förskola och ett äldreboende. Ett nytt äldreboende och en förskola flyttade in i nybyggda fastigheter under 2025. Under 2024 och 2025 färdigställdes 141 nya hyresrätter och 67 nya bostadsrätter.

Idag (2026) finns det cirka 2 700 hyresrätter, 150 bostadsrätter och 540 rad- och kedjehus i Fisksätra.

1.3.1. Grönstruktur

Fisksätra präglas av en tätare och mer storskalig struktur i den centrala delen och fler anslutande småhusområden utanför trafikleden. I Fisksätra ingår sparad naturmark som en medveten del av karaktären och det finns två större parkområden, Braxenparken i ena änden av området och Gröna dalen i det andra. De två parkområdena binds samman av ett centralt parkstråk, Fisksätra allé. I Fisksätra finns även närhet till naturområdet Erstavik och Fisksätra holme med en kommunal badplats.

Utomhusskulpturerna längs med parkstråket är Nackas främsta exempel på hur offentlig konst kan användas i gestaltning av utemiljöer. De tillkom 1975–76 som ett resultat av en pristävling om konstnärlig utsmyckning av området.

Grönstruktur är särskilt viktig i Fisksätra eftersom närhet till parker och natur ger möjlighet till återhämtning, rörelse och sociala möten i vardagen. I ett område med socioekonomiska utmaningar är väl gestaltade gröna miljöer viktiga för ökad trygghet, bättre hälsa och stärkt gemenskap.

1.3.2. En demografisk förändring

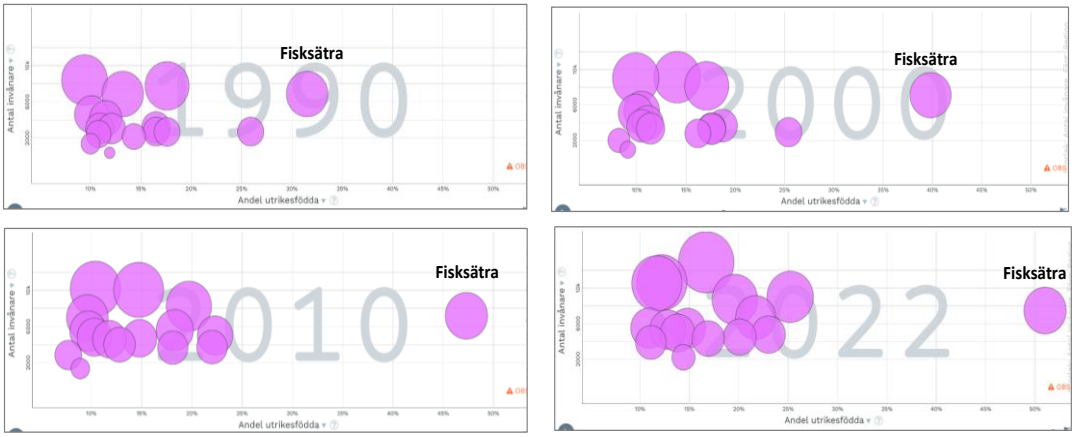
Miljonprogrammet startade för att bygga moderna bostäder för en växande och trångbodd befolkning samt erbjuda bättre boendemiljöer. Till det nybyggda Fisksätra, i likhet med många andra miljonprogramsområden, flyttade barnfamiljer, unga som etablerade sig på bostadsmarknaden och de som sökte en högre boendestandard. Endast en mindre andel hade utländsk bakgrund. Efter hand växte befolkningen till att omfatta mellan 6 000–7 000 boende i området.

Under 1980-talet började befolkningssammansättningen förändras i många miljonprogramsområden. En omfattande nybyggnation, där många flyttade från miljonprogrammen, och 1990-talskrisen som skakade om bostadsmarknaden, ledde till vakanser där nya befolkningsgrupper flyttade in. Många hade utländsk bakgrund.

När denna process startade i Fisksätra är inte klarlagt men 1990 var andelen utrikes födda cirka 30 procent.[5] Den demografiska förändringen innebar att

[5] Boendebarometern (2026).

andelen med utländsk bakgrund successivt ökade. År 2022 utgjorde de utrikes födda drygt 51 procent av befolkningen. Samma år var andelen med utländsk bakgrund 80 procent. Begreppet utländsk bakgrund omfattar både utrikes födda och barn med två utrikes födda föräldrar.

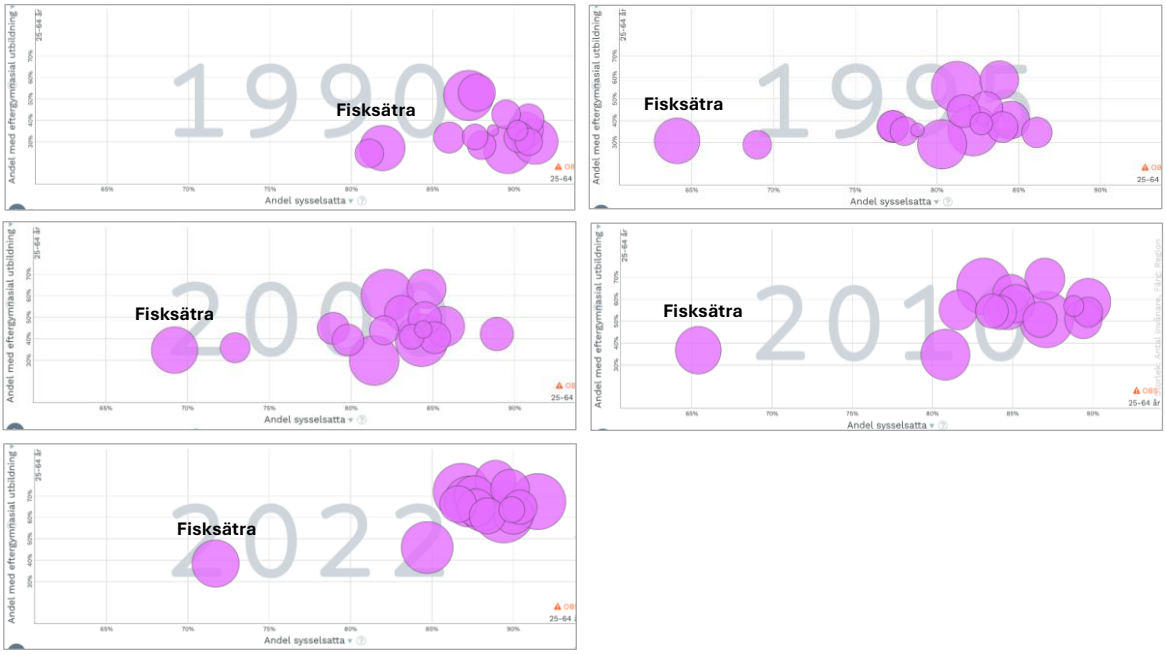
Figur 2. Befolkningsstorlek och andelen utrikes födda i Fisksätra 1990, 2000, 2010 och 2022 jämfört med Nacka kommuns övriga delområden (RegSo). Varje cirkel motsvarar ett RegSO
Källa: Boendebarometern (2026)

I figur 2 visas utvecklingen av andelen utrikes födda för Nacka kommuns olika bostadsområden (RegSo[6]) mellan 1990, 2000, 2010 och 2022. Som framgår blir en allt större andel av befolkningen i Fisksätra utrikes födda medan utvecklingen i övriga kommundelar har varit mer långsam. Befolkningen i Fisksätra har pendlat mellan cirka 6 900 och 7 700 personer under perioden 1990–2022.

1.3.3. Minskad sysselsättning och utbildningsgap

Den demografiska utvecklingen ledde till att skillnader i utbildningsnivå och sysselsättningsgrad ökade mellan Fisksätra och övriga Nacka. I figur 3 visas utvecklingen av andelen med eftergymnasial utbildning och sysselsättningsgraden mellan 1990 och 2022. 1990 var skillnaderna mellan Fisksätra och övriga Nacka inte så stora.

[6] För geografiska indelningar, se bilaga 1

Figur 3. Utbildningsnivå och sysselsättningsgrad i Fisksätra 1990, 1995, 2000, 2010 och 2022 jämfört med Nacka kommuns övriga delområden (RegSo).
Källa: Boendebarometern (2026)

Andelen med eftergymnasial utbildning låg 1990 runt 27 procent och sysselsättningsgraden var 82 procent. Jämfört med Orminge var exempelvis utbildningsnivån ungefär densamma medan sysselsättningsgraden där var högre (90 procent).

Denna situation hade förändrats betydligt 1995. Sysselsättningsgraden i Fisksätra hade då sjunkit till cirka 63 procent. Även om 1990-talskrisen ledde till en generellt sett lägre sysselsättningsgrad ökade skillnaderna till övriga Nacka.

År 2022 hade utbildningsnivån ökat i Fisksätra och sysselsättningsgraden låg på cirka 72 procent. Men fortfarande ligger området långt under övriga Nacka kommuns delområden. Det har vuxit fram ett sysselsättnings- och utbildningsgap.

2. Näringsliv och civilsamhälle

2.1. Näringslivet i Fisksätra

2.1.1. Näringslivets roll

Näringslivet är viktigt i utsatta områden eftersom det skapar jobb, stärker ekonomin och ger människor bättre framtidsmöjligheter. Företag bidrar också till ökad trygghet, gemenskap och service, samtidigt som de kan inspirera till entreprenörskap. Ett starkt näringsliv kan därför hjälpa till att bryta social utsatthet och driva positiv utveckling i området.

2.1.2. Näringslivets sammansättning

Fisksätras näringsliv kan, utöver fastighetsbolagen, delas in i tre kategorier, med skilda förutsättningar och karaktär:

1. Serviceutbudet i Fisksätra centrum
2. Marina verksamheter och kontorshyresgäster i Saltsjö Pir
3. Småföretagare med hemmet och tjänstefordonet som bas, exempelvis hantverkare, taxifirmor, konsulter och liknande, såväl i flerbostadshusen som radhusområdena

I Fisksätra finns 563 registrerade arbetsställen, inklusive egenföretagare och kommunala verksamheter. Det finns 19 arbetsplatser med minst tio anställda, varav 12 är kommunala och 7 privata. De senare är fördelade på tre företag inom transport, två inom fastighet/skötsel/uthyrning samt en vardera inom handel och bygg. Näringslivets sammansättning innebär att det finns få lokala företag med kapacitet att bidra med praoplats, föreningssponsring och liknande.

651 personer arbetar på privata företag i Fisksätra, varav 468 personer utanför vård/omsorg och utbildning. Branschmässigt är anställda på privata arbetsplatser i Fisksätra fördelade inom flera branscher enligt tabellen nedan med högst antal inom vård och omsorg.

Tabell 1. Antal anställda per bransch på privata arbetsplatser i Fisksätra

Bransch	Antal anställda
Vård och omsorg	183
Transport mm	106
Utbildning	84
Fastighet/skötsel/uthyrning	76
Handel	73
Bygg	61
Juridik/ekonomi/IT mm	25
Tillverkning	22
Kultur/fritid	13
Restaurang	8
Totalt	**651**

Källa: SCB

2.1.3. Arbetsplatskvot

Arbetsplatskvot är ett mått på hur självförsörjande en plats är med arbetstillfällen, eller hur balansen på den lokala arbetsmarknaden ser ut. Måttet fås genom att dividera invånare i åldern 20–64 år med antalet sysselsatta på lokala arbetsställen. Med Nackas ca 65 000 invånare i arbetsför ålder och ca 38 000 arbetstillfällen i kommunen blir Nackas arbetsplatskvot ca 0,6.

Av Nackas 16 RegSo-områden[7] har Fisksätra den lägsta arbetsplatskvoten. Detsamma gäller om offentlig sektor och välfärdsbranscherna exkluderas.

Den begränsade förekomsten av arbetsplatser i Fisksätra innebär att arbete och arbetsliv är mindre närvarande i området jämfört med övriga kommundelar i Nacka. Detta påverkar även det lokala serviceutbudet, eftersom arbetsplatser skapar ett kundunderlag för bland annat restauranger och handel. Den ökade köpkraft som arbetsplatser bidrar med stärker i sin tur förutsättningarna för den service som invånarna nyttjar utanför arbetstid.

Tabell 2. Arbetsplatskvot för ett urval av delområden (RegSO) i Nacka.

Område	APK	APK-VF*
Fisksätra	0,16	0,08
Alphyddan-Finntorp	0,49	0,36
Ektorp-Skuru	0,60	0,14
Orminge**	0,23	0,09
Saltsjöbaden	0,53	0,31
Sydöstra Boo	0,34	0,30

Källa: SCB

*APK-VF = arbetsplatskvot bland privata företag, exklusive vård och omsorg

**Orminge RegSo har en gränsdragning mellan Orminge och Kummelberget, vilket gör att Orminges kvot blir låg trots närheten till ett stort företagsområde

[7] RegSO står för regionala statistikområden och är SCBs regionala indelning, se även bilaga 1

2.1.4. Utmaningar

Jämfört med andra kommundelar i Nacka har Fisksätra fyra strukturella utmaningar för ett växande lokalt näringsliv.

Låg köpkraft. Medelinkomsten är lägre i Fisksätra än i Nackas andra kommundelar. Lägre inkomst innebär mindre konsumtion, vilket är ett etablerings- och tillväxthinder för butiker, restauranger med mera.

Otrygghet. Oron för att utsättas för brott, problematik kopplat till brottslighet kan innebära minskade kundflöden, svårigheter att rekrytera medarbetare, ökade kostnader med mera.

Markbrist. Det finns få ytor för företagslokaler i området. En mindre företagsby planeras dock vid Hamnvägen och det kan eventuellt tillkomma arbetstillfällen i de nya bostadshusen vid Fisksätra entré.

Geografiskt läge. Fisksätras placering nära en infrastrukturell slutpunkt gör att det saknas naturligt flöde för kunder eller potentiella medarbetare, jämfört med exempelvis Boo som har ett brett naturligt upptagningsområde på båda sidor om 222 ut till Värmdö, eller Älta med naturligt upptagningsområde av medarbetare i hela södra delen av länet.

2.2. Civilsamhället och mötesplatser

2.2.1. Civilsamhällets roll

I alla bostadsområden spelar olika mötesplatser, föreningar och verksamheter en viktig roll för hur människor trivs och känner sig delaktiga. Det handlar både om organiserade aktiviteter och om platser där människor kan träffas i vardagen. Sammanhangen bidrar till gemenskap, trygghet och möjligheten att skapa relationer. De kan också ge stöd och skapa möjligheter för människor att engagera sig i sitt närområde.

2.2.2. Ett civilsamhälle växer fram[8]

Eftersom Fisksätra var en del av miljonprogrammet fanns det inga befintliga sociala sammanhang eller strukturer att bygga vidare på när området etablerades. Ett civilsamhälle utvecklades från grunden och knöt an till både den svenska folkrörelsetraditionen med idrottsföreningar, hyresgästorganisationer, studieförbund, kultur- och fritidsverksamheter och till den kulturella mångfald som tidigt utvecklades i området. Den etniskt heterogena befolkningen ledde till att nya föreningstyper växte fram som etniska föreningar, religiösa organisationer, kulturföreningar och informella nätverk. Civilsamhället blev mer mångfacetterat.

[8] Utöver de källor som anges i avsnittet har en intervju med Pirkko Vedenpää, engagerad Fisksätrabo sedan många år, tydliggjort bilden av civilsamhället under 80- och 90-talen.

I mitten av 1970-talet startades den Internationella festen. Festivalen som finns än idag har sedan starten varit en lokal folkfest med musik, mat och föreningsliv, en plats där olika kulturer möts och ett uttryck för det framväxande civilsamhället.

I slutet av nittiotalet fanns det flera lokala föreningar i Fisksätra, några med utgångspunkt i gemensam nationalitet, etnicitet eller religion. Andra riktade sig till kvinnor som Kvinnoföreningen Rosen, eller var öppna för alla som Fisksätra Kulturförening.[9]

Fisksätraakademin
Under 2007 initierade kommunen Fisksätraakademin, en plattform för dialog. Då var det ett forum för kommunens direktörer för bland annat skola och arbetsmarknad, att möta personer i ledande ställning i Fisksätra. Målet var att definiera gemensamma mål grundade i kunskap om området. Det gemensamma arbetet i Fisksätraakademin ledde till beslut som gav positiv effekt för området.[10]

Fisksätraakademin har sedan dess utvecklats till en mötesplats dit alla lokala verksamheter bjuds in - såväl kommunala aktörer som civilsamhällesaktörer, Stena fastigheter och vårdcentralen. Några av de aktörer som deltar regelbundet är Fisksätra bibliotek, fritidsgården, kulturskolan, familjecentralen, Fisksätra kyrka, Röda Korset, Rädda barnen, hyresgästföreningen, Fisksätra kulturhus och Nätverket för Fisksätras framtid. Forumet leds av kommunens samordnare för samverkan med civilsamhället tillsammans med strategen för Framgång Fisksätra.

Alla lokala aktörer delar information om sin verksamhet och nya satsningar och forumet bidrar till att de medverkande träffar både gamla och nya representanter och får viktig kunskap om aktiviteter och verksamhet som erbjuds i området. En annan viktig funktion är att erbjuda en arena för nätverkande och relationsskapande mellan representanterna och deras verksamheter.

Representanter som är nya i området får snabbt nya kontakter. Fisksätraakademin är även en plattform för att nå ut med information om kommunal verksamhet som är öppen för Fisksätrabor men inte finns på plats i området.

2.2.3. Dagens civilsamhälle och mötesplatser

Idag består civilsamhället av flera föreningar och trossamfund, bland annat hyresgästföreningen, Nacka simsällskap, Scouterna, Fisksätra museum, Svenska kyrkan, Katolska stiftet (genom Guds hus råd- och stödcenter), Muslimska föreningen, Somaliska föreningen, Fisksätra IF, Darra musik och dans, Fisksätra museum, PRO, Nätverket för Fisksätras framtid, Röda Korset och Rädda barnen. Det finns även ett par odlingsföreningar som odlar på kolonilotter i området och i Gröna Dalen. Fisksätra Folkets hus förening driver Fisksätra kulturhus på uppdrag av kommunen och Fisksätra folkets hus förening har med hjälp av

[9] Fisksätra museum (2015).
[10] Intervju med Jorunn Rådberg, tidigare relationsförvaltningsstrateg på Stena fastigheter.

externa medel drivit bland annat demokratiprojekt. Mamma United har mammagrupper på uppdrag av socialnämnden och Svenska med baby har haft olika projekt i samverkan med kommunen, bland annat pappaträffar.

För barn finns det ett stort utbud av öppna aktiviteter på vardagar och lov, bland annat i Multihallen och genom kulturskolan men också genom olika föreningar. Området har flera mötesplatser bland annat Kulturhuset, Fisksätra museum, Fisksätra kyrka, Fisksätra moské och biblioteket som bidrar med aktiviteter, kultur, stöd och gemenskap. Multihallen och fritidsgården fungerar som öppna och tillgängliga platser för barn och unga. I Fisksätra finns också Röda Korsets mötesplats som för social samvaro, gemenskap, samtal och stöd. I centrum ligger familjecentralen med Bryggan råd och stöd, barnavårdscentralen och öppna förskolan. ”Träffpunkten”, som ligger på Fisksätra torg, är en öppen mötesplats inom ramen för kommunens socialpsykiatri.

Ett gemensamt firande av Valborg, nyår och internationella festen är ett uttryck för engagemanget i området och är och har varit viktiga för gemenskapen i området. Julfirande anordnas både av Fisksätra kulturhus och hyresgästföreningen.

Utöver detta finns mötesplatser som Fisksätra centrum, torget, Braxenparken och gårdarna mellan husen, där människor träffas i sin vardag. Tillsammans bidrar verksamheterna och platser till gemenskap, delaktighet och trygghet i Fisksätra.

3. Socialt sårbara områden – teoretiska utgångspunkter

3.1. Social instabilitet - historiska och sociala förklaringar

Att bostadsområden som genomgår snabba demografiska förändringar utvecklar sociala problem är historiskt välkänt. Redan tidig amerikansk urban forskning drog slutsatsen att hög inflyttning, heterogen befolkning och ekonomisk utsatthet kunde leda till sämre hälsa, sociala umbäranden och ökad brottslighet. Den bakomliggande mekanismen benämndes social desorganisation – ett tillstånd där integrationen mellan boende är svag, gemensamma normer brister och den informella sociala kontrollen är otillräcklig.[11]

Senare forskning visar att utsatta bostadsområden emellertid sällan är fullständigt desorganiserade. Snarare präglas de av social fragmentering, där välfungerande sociala nätverk och platser med god ordning och hög kollektiv förmåga samexisterar med miljöer som är mindre välfungerande.[12] I avsaknad av dominerande prosociala krafter kan ett område sakna en självreglerande förmåga att upprätthålla gemensamma normer och fungerande social kontroll.

Som en följd av social desorganisation eller fragmentering kan social och fysisk oordning uppstå. Social oordning omfattar normbrytande beteenden och brottslighet i offentlig miljö, medan fysisk oordning kan ta sig uttryck som vandalism, klotter, bränder och nedskräpning. Dessa fenomen signalerar bristande social kontroll och leder till otrygghet.

Ett annat viktigt problem är marginalisering. Begränsad förmåga och tillgång till arbete, utbildning, vård och politiskt inflytande försämrar livsvillkor och kan leda till en känsla av utanförskap (alienation). Särskilt allvarligt är det när barn och unga marginaliseras. Det kan leda till bristande självkänsla och framtida svårigheter till utbildning och arbete.

I socialt fragmenterade områden kan kriminella miljöer växa fram, där en liten grupp – oftast marginaliserade pojkar och unga män – socialiseras in i kriminella normsystem. Samtidigt upprätthåller majoriteten av de boende prosociala normer trots svåra förutsättningar, vilket understryker betydelsen av skyddsfaktorer och lokala motkrafter.

[11] Park, Burgess och McKenzie (1925); Shaw och McKay (1942); Faris (1955); Bursik (1988); Bursik och Grasmick (1993); Sampson och Grove (1989); Sampson och Wilson (1995); Skogan (1990).
[12] Sampson (2012), Gerell och Hallin (2014).

3.2. Tre grundläggande förmågor

Tre grundläggande förmågor påverkar ett områdes sociala relationer, normer och sociala kontroll:[13]

Egenförmåga avser individens faktiska möjligheter och kapaciteter att påverka sitt eget och närståendes liv samt hantera olika livssituationer.

Den grundas i medfödda egenskaper men formas även av utbildning, ekonomi och andra resurser. Egenförmågan utgör grunden för självtillit och innefattar även familjeförhållanden, där goda relationer är särskilt viktiga för barns och ungas prosociala utveckling.

Kollektiv förmåga avser ett lokalsamhälles möjligheter och kapaciteter att samordna handlingar, mobilisera nätverk samt upprätthålla gemensamma normer och social ordning. Den grundas i socialt kapital (tillit och relationer) och gemensamma normer.[14]

Den kollektiva förmågan varierar mellan bostadsområden beroende på resurser och boendes förutsättningar att utveckla sociala band. Ekonomisk utsatthet, hög omflyttning, språkliga barriärer, normskillnader samt låg tillit till samhällsinstitutioner kan försvåra utvecklingen av kollektiv förmåga, informell social kontroll och lokalsamhällestillit.

Institutionell förmåga avser organisationers och samhällsinstitutioners möjligheter och kapaciteter att erbjuda tillgängliga, jämlika, legitima och samordnade resurser och tjänster som människor kan förstå, använda och påverka.

Institutionell förmåga är central för formell social kontroll och samhällstillit. I socialt utsatta bostadsområden får denna särskilt stora betydelse. Nedläggningar, neddragningar, resursbrist eller svårigheter att bemanna verksamheter kan leda till ett institutionellt underskott, vilket försvagar förmågan och tilliten.

Den institutionella förmågan är grundläggande för att boendes egen- och kollektiva förmåga skall utvecklas i positiv riktning.

3.2.1. Kriminell förmåga

Utöver dessa samhällsbärande förmågor kan det i ett område finnas en kriminell förmåga. Den avser den förmåga individer och kriminella nätverk har för att planera och genomföra brott. Den omfattar organisation, våldskapital, ekonomi samt samhällspåverkan. Förekomst av tongivande kriminella aktörer och nätverk, kriminell subkultur samt kriminogena miljöer påverkar barns och ungas uppväxtvillkor. Kriminella nätverk utvecklar utifrån samhällets perspektiv en negativ kollektiv förmåga. Parallellt kan de utveckla en territoriell kontroll av

[13] Hallin och Westerdahl (2020).
[14] Sampson m.fl. (1997:277).

platser, hela eller delar av ett bostadsområde. I utsatta områden Påverkar de boendes vardagsliv och trygghet.

3.3. Goda livsvillkor

En förutsättning för ökad egenförmåga och kollektiv förmåga är goda livsvillkor. Livsvillkor definieras som de resurser, relationer och förhållanden som påverkar individers (och gruppers) förutsättningar för att fullt ut kunna utveckla sina förmågor (kapaciteter).[15]

Tabell 3. Grundläggande aspekter av människors livsvillkor

Goda livsvillkor	Sårbara livsvillkor
Representation	Icke-representation
Känsla av sammanhang	Alienation
Materiell och ekonomisk trygghet	Fattigdom, trångboddhet, brister i utbildning
Fysisk säkerhet och trygghet	Fysisk osäkerhet och otrygghet
Omsorg och emotionell trygghet	Brister i omsorg och emotionell otrygghet
Fysisk och psykisk hälsa	Fysisk och psykisk ohälsa

Källa: Hallin och Westerdahl, 2020

3.4. Trygga bostadsområden

För att förbättra människors livsvillkor är trygghet en grundläggande funktion. I ett bostadsområde handlar det om:

- Fysisk säkerhet och att man inte riskerar att drabbas av något som påverkar den fysiska, emotionella eller personliga integriteten.
- Tillit och sociala relationer, där man kan förutsätta att de man möter inte hotar ens grundläggande fysiska, materiella och emotionella behov.
- Känsla av kontroll, att i olika situationer uppleva förutsägbarhet och handlingsfrihet.

Trygghet är relationell, man upplever den i förhållande till någon eller något, och situationell, den är kopplat till tid och rum. Trygga bostadsområden upplevs som säkra och tillgängliga oavsett dygnets olika timmar.

3.5. Tillit

Tillit är centralt för trygghet, social sammanhållning och kollektivt handlande. I sin mest grundläggande form kan tillit förstås som en förväntan att andra människor eller institutioner handlar på ett pålitligt, rättvist och förutsägbart sätt.

[15] Hallin och Westerdahl (2020).

En central teoretisk ram för att förstå tillitens roll är idén om ett samhällskontrakt.[16] I modern sociologisk tolkning kan detta förstås på flera nivåer:

- På samhällsnivå är samhällskontraktet och tilliten särskilt viktiga. I många fall är det skriftligt genom grundläggande lagstiftning och känd praxis. När offentliga institutioner är opartiska, effektiva och förutsägbara utvecklar medborgare en grundläggande samhällstillit.[17]
- I lokalsamhället kan det lokala samhällskontraktet ses som den informella och ibland delvis formella överenskommelse som finns mellan människor i ett område – och mellan dessa människor och lokala institutioner – om hur man ska leva tillsammans, hantera problem och upprätthålla social ordning. Till skillnad från det nationella samhällskontraktet är det lokala mer vardagsnära, relationsbaserat och praktiskt orienterat. Det utvecklas en lokalsamhällestillit.
- Mellan individer är samhällskontraktet mer en underförstådd överenskommelse om att agera på ett sätt som är förutsägbart, ömsesidigt och respektfullt, vilket möjliggör samspel, samarbete och social tillit. Det är ett tyst avtal som gör att vardagen fungerar. Det utvecklas en mellanmänsklig tillit.

Tillit reducerar osäkerhet och möjliggör kollektiv handling. Utan tillit riskerar samarbete att bryta samman, även när det finns gemensamma intressen. I samhällskontraktets termer innebär detta att tillit är den mekanism som omvandlar formella regler till praktiskt fungerande samarbetsrelationer.

3.6. Tystnadskultur

Tystnadskultur i utsatta områden är ett fenomen som har uppmärksammats inom sociologisk och kriminologisk forskning.[18] Den innebär att individer avstår från att dela information med exempelvis polis eller myndigheter, trots att de kan ha kunskap om brott eller annat som skapar otrygghet.

Tystnadskulturen kan ha flera orsaker:

- Det finns en social norm som säger att man inte skall samarbeta med polis eller myndigheter. Att göra det uppfattas som ett normbrott.
- Det finns en rädsla för repressalier och upplevs som riskfyllt att berätta om sådant man känner till. Tystnad blir en överlevnadsstrategi i vardagen.
- Det finns en bristande tillit till institutioner, såsom rättsväsende och myndigheter. Om dessa uppfattas som orättvisa, ineffektiva eller har bristande legitimitet minskar viljan att samarbeta. Man ser dem inte som ett stöd utan som ett hot mot sin familj och livssammanhang. Tystnad kan då ses som en protest eller självskydd.

[16] Rousseau (1762/1994)
[17] Rothstein (2011).
[18] Se t.ex. Skinnari, Jonsson & Vesterhav (2019) Hulley, S., och Young, T. (2022).

- Tystnad kan bli ett resultat av att boende inte utvecklat tillitsfulla relationer och inte litar på att deras grannar ställer upp och stöttar vid behov.

Även om det i ett område kan finnas en utbredd tystnadskultur kan det samtidigt uttryckas ett stort förtroende för polisen. För att förstå denna paradox kan man skilja mellan ytlig och djup tillit.[19] Ytlig tillit är mer allmän och symbolisk, och behöver inte omsättas i praktisk handling. Djup tillit är relationell och känslomässigt förankrad och innebär en faktisk beredskap att göra sig sårbar, exempelvis genom att lämna information till polisen. I kontexter präglade av rädsla för repressalier och starka sociala normer mot samarbete kan ytlig tillit till polisen samexistera med en brist på djup tillit, vilket bidrar till att upprätthålla en tystnadskultur.

[19] Jämför Rousseau, D. M.: Sitkin, S. B., Burt, R. S., & Camerer, C. (1998). McAllister, D. J. (1995).

4. Socioekonomiska förhållanden

För att följa utvecklingen i Fisksätra har kommunen tagit fram ett antal indikatorer att följa årsvis. I denna lägesrapport presenteras siffrorna även bakåt i tiden för att kunna åskådliggöra utvecklingen de senaste 15 åren inom ekonomi, arbete, hälsa, utbildning och boende. Antalet indikatorer jämfört med tidigare rapporter har utökats för att få en tydligare bild av utmaningarna i området och av vilka målgrupper som kommunen kan behöva rikta insatserna mot i första hand.

Statistiken kommer från Statistiska centralbyrån och presenteras i sin helhet i bilaga 2. I det här avsnittet beskrivs utvecklingen översiktligt. Statistiken som presenteras för Fisksätra är för delområdet NYKO 300, vilket enbart omfattar Centrala Fisksätra och också motsvarar det som polisen klassat som utsatt område.[20]

Fisksätra har under senare år utvecklats i positiv riktning med högre sysselsättning, stigande inkomster, lägre andel med låg utbildning och lägre ohälsotal. Samtidigt är de socioekonomiska utmaningarna fortfarande större än i både Nacka och riket i stort, och förändringstakten är långsammare. Detta innebär att det fortsatt finns behov av riktade och långsiktiga insatser för att stärka områdets utveckling. Den relativt höga in- och utflyttningen påverkar också förutsättningarna för varaktiga förbättringar och bidrar till att förändringen tar längre tid.

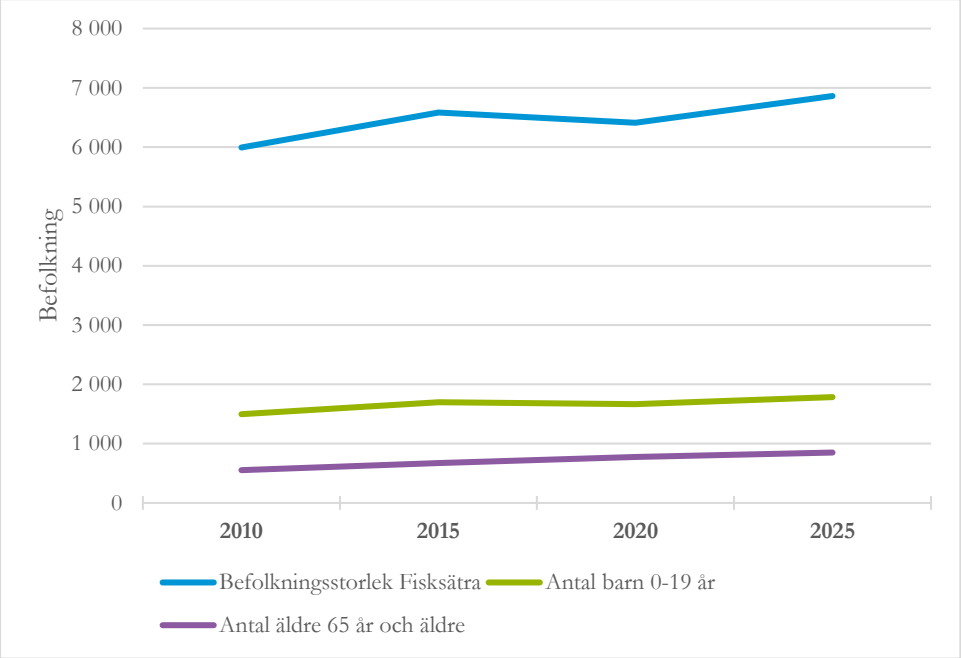
4.1. Demografi

Befolkningen i Fisksätra har successivt ökat från 2010. Mellan 2010 och 2025 ökade befolkningen med 15 procent (868 personer). En del av denna ökning beror på de 158 hyres- och 149 bostadsrätter som byggdes i området 2015–2025.

Antalet barn (0–19 år) har ökat med 19 procent mellan 2010 och 2025. År 2025 bodde 1 785 barn i Fisksätra. Samtidigt har andelen barn legat relativt konstant, omkring 26 procent, över åren. Det är samma andel som i Nacka kommun generellt.

Antalet och andelen äldre (65 år och äldre) har varit lägre i Fisksätra jämfört med övriga Nacka och övriga landet. Andelen äldre har successivt ökat över tid men ligger lägre även 2025 - 5 respektive 9 procentenheter lägre än för Nacka och övriga landet.

[20] Se bilaga 1

Figur 4. Befolkningsstorlek och antalet barn 0–19 år respektive 65 år och äldre i Fisksätra 2010–2025.

4.1.1. In- och utflyttning

Andel in- och utflyttare varierar över tid (se figur 5). Mellan 2010 och 2020 minskade antalet och andelen inflyttare i Fisksätra för att stiga kraftigt 2025. Detta sannolikt beroende på den nybyggnation som har skett. Andelen utflyttare låg ungefär på samma nivå mellan 2010 och 2015 för att stiga kraftigt 2020 för att därefter åter sjunka 2025. Totalt flyttar cirka 1 800 personer in och ut från området varje år.

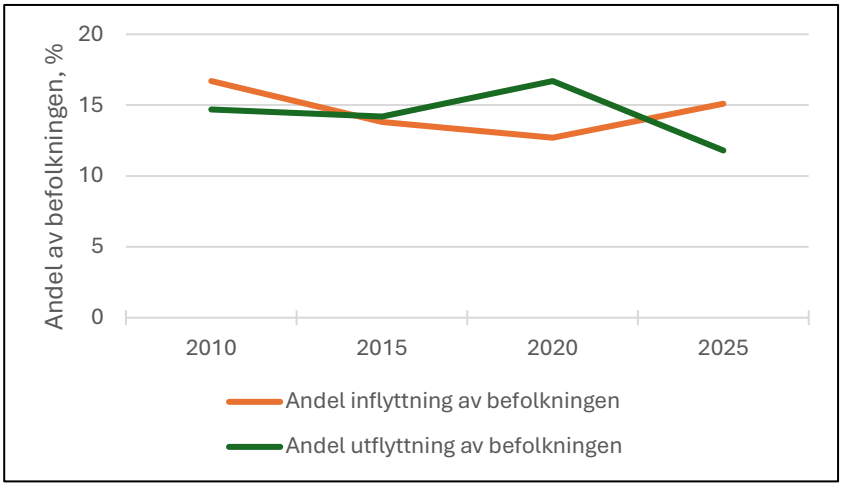
Under de senaste fem åren har det i genomsnitt skett 270 kontraktsbyten per år i Stena fastigheters ursprungliga bestånd vilket motsvarar cirka 10 procent av lägenheterna.

Hög omflyttning kan leda till minskad kollektiv förmåga[21] eftersom sociala relationer bryts eller förändras vid utflyttning och det tar tid att utveckla nya för dem som flyttar in. Omflyttningen kan också påverka identitet och platsanknytning, vilket kan påverka valdeltagande.

Den relativt höga omflyttningen kan leda till social instabilitet och lägre kollektiv förmåga. Det påverkar också i vilken takt de socioekonomiska förhållandena förbättras. Orsakerna till in- respektive utflyttning i Fisksätra behöver analyseras

[21] Betydelsen av kollektiv förmåga för ett område beskrivs i kapitel 3 – avsnitt 3.2 Tre grundläggande förmågor

djupare men generellt tenderar områden med hyreslägenheter att ha en högre omflyttning jämfört med områden med bostads- eller äganderätter.

Figur 5. Andel inflyttning och utflyttning i Fisksätra 2010–2025

4.1.2. Utländsk bakgrund[22] och heterogenitet

Som framgick av det historiska avsnittet har en stor del av befolkningen i Fisksätra utländsk bakgrund. 2025 hade 84 procent av befolkningen utländsk bakgrund vilket är en ökning med 11 procentenheter jämfört med 2010. Befolkningssammansättningen skiljer sig från Nacka kommun generellt där 27 procent har utländsk bakgrund 2025, vilket är ungefär i nivå med riksgenomsnittet.

De utrikes födda i området kommer från ett stort antal ursprungsländer -137 länder år 2025 - vilket innebär att det finns språkliga och kulturella utmaningar mellan boende, i relation till myndigheter och för att anpassa sig till det nya landets regler, lagar och värderingar. Heterogeniteten kan också leda till positiva effekter såsom en gemensam identitet och ökad stolthet över området. Många, inte minst barn och unga, utvecklar interkulturell kompetens som är en värdefull kompetens i dagens globaliserade samhälle.

4.1.3. Ensamstående med barn

Andelen ensamstående hushåll med barn har sjunkit något från 21 procent 2015 till 19 procent 2025. Ensamstående med barn i kombination med brister i utbildning och svag ekonomi har visats sig vara en särskilt sårbar grupp. Forskning visar att ekonomisk utsatthet är vanligare bland ensamstående föräldrar, särskilt ensamstående mödrar, och att barn i dessa hushåll löper högre risk att växa upp med materiella och sociala begränsningar. När flera socioekonomiska nackdelar sammanfaller förstärks risken för långvarig utsatthet och ojämlika livsvillkor.

[22] Personer med utländsk bakgrund definieras som personer som är utrikes födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar (SCB 2026).

4.2. Hälsa och utbildning

4.2.1. Ohälsotal[23]

Ohälsotalet har sjunkit kraftigt från 2010 (32,4) till 2024 (21,5). Det följer den generella minskningen nationellt. Jämfört med Nacka kommun (11,3 år 2024) är ohälsotalet i Fisksätra nästan dubbelt så högt. För kvinnor är ohälsotalet betydligt högre än för män, särskilt bland kvinnor i åldersgruppen 55–65 år.

4.2.2. Utbildningsnivå vuxna

Det är en högre andel med låg utbildningsnivå[24] i Fisksätra jämfört med övriga Nacka. Andelen med låg utbildningsnivå i området minskar från 25 procent 2010 till 20 procent 2024. Andelen med låg utbildningsnivå sjunker även i Nacka generellt men skillnaden på 9 procentenheter mellan Fisksätra och övriga Nacka består över tid.

4.2.3. Förskola

Andel barn som är inskrivna i förskola är betydligt lägre i Fisksätra än i övriga kommundelar i Nacka. Att öka andelen barn i förskolan i Fisksätra är ett pågående arbete där öppna förskolan i området identifierats som en viktig aktör för det uppsökande arbetet. Statistik på delområdesnivå (NYKO) kommer att tas fram under hösten 2026.

4.2.3.1. Betydelsen av förskolan för barns framtidsutsikter

Forskning visar att deltagande i förskolan har positiva effekter på barns utveckling och lärande på såväl kort som lång sikt. Barn som har gått i förskolan har bättre språkliga och kognitiva förutsättningar och når högre kunskapsresultat i grundskolan än barn som inte har gått i förskolan. Barn som har gått i förskola har också bättre språkliga och matematiska färdigheter och bättre psykisk hälsa än barn som inte har gått i förskola. Förskolan bidrar till att få barn att utforska sina känslor och lära sig självreglering, färdigheter som är viktiga för att samspela med andra. I vuxen ålder har de som gått i förskola högre utbildningsnivå, högre sysselsättningsgrad och högre inkomst än de som inte har deltagit i förskolans verksamhet.[25]

Det finns en bred samsyn inom forskningen att förskolan har störst betydelse för barn med svag socioekonomisk bakgrund. Om fler barn får ta del av förskolans positiva effekter kan fler ges bättre förutsättningar för personlig utveckling och minskad risk att hamna i utanförskap senare i livet. Ett ökat deltagande i

[23] Ohälsotalet är ett mått på hur många dagar under en tolvmånadersperiod som Försäkringskassan betalar ut ersättning vid nedsatt arbetsförmåga i förhållande till antalet försäkrade i åldrarna 16–64 år. I ohälsotalet ingår sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning. Måttet baseras på antalet utbetalda nettodagar. Nettodagar innebär att dagar med partiell ersättning omräknas till hela dagar.

[24] Endast förgymnasial utbildning.

[25] SOU 2025:76

förskolan är alltså positivt såväl för barns utveckling och lärande som för hela samhället.[26]

Barn som bor i ett område präglat av utanförskap har generellt en lägre närvaro i förskolan jämfört med barn i andra områden. Det kan bland annat bero på skillnader i vårdnadshavarnas kunskap om vad förskolan är och kan erbjuda barnen, förtroende för verksamheten och kulturella skillnader i synen på barnuppfostran, pedagogik och utbildning.[27]

4.2.4. Grundskola och gymnasium

I Fisksätra bor det 870 barn som går i grundskolan i olika delar av Nacka. Den högsta andelen som går i skolan i Fisksätra är elever i årskurserna F-3.

Andelen elever som slutar årskurs 9 och blir behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram är betydligt lägre i Fisksätra än för Nacka generellt och har minskat 2025 jämfört med 2020. I Fisksätra sjönk andelen från 84 procent till 71 procent från 2020 till 2025 medan andelen för hela Nacka låg kvar på 93 procent.

Andelen gymnasieelever som slutfört gymnasieskolan med gymnasieexamen inom 3 år är också mycket lägre än för Nacka generellt och har minskat 2025 jämfört med 2020. Andelen för ungdomar bosatta i Fisksätra sjönk andelen från 56 till 49 procent och för hela Nacka från 89 till 85 procent.

De siffror som presenterats för elever från Fisksätra baseras på ett begränsat antal elever och behöver därför tolkas med viss försiktighet. Måttet visar dock på stora utmaningar och är indikatorer som behöver följas över tid.

4.3. Arbete och ekonomi

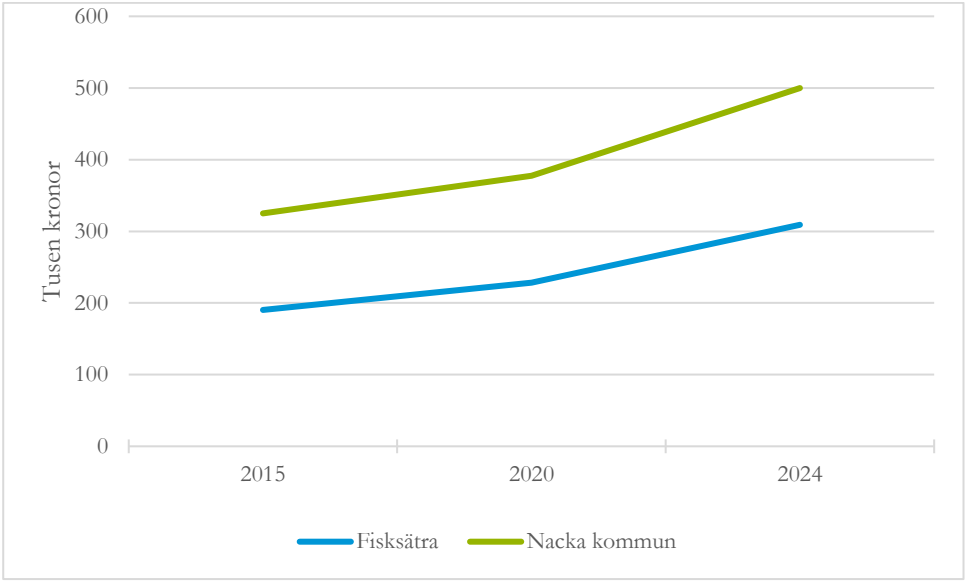
4.3.1. Förvärvsfrekvens[28]

Förvärvsfrekvensen är lägre i Fisksätra än i Nacka generellt. Trenden är positiv och förvärvsfrekvensen ökade från 65 procent 2015 till 70 procent 2024. Skillnaden till Nacka minskar något men är fortfarande 14 procentenheter lägre i Fisksätra än i kommunen i övrigt och 11 procent lägre jämfört med Sverige. Skillnaden är också stor mellan kvinnor och män i Fisksätra. Andelen förvärvsarbetandes män är 74 procent och andelen kvinnor 66 procent.

4.3.2. Inkomster

Inkomstnivåerna i Fisksätra är lägre än för Nacka generellt. Även om de stiger över tid ligger de på cirka 60 procent av medianinkomsten för Nacka generellt.

[26] SOU 2025:76
[27] Ibid.
[28] Andel personer med bostad i regionen (nattbefolkning) som förvärvsarbetar i en viss åldersgrupp i relation till samtliga personer i den aktuella åldersgruppen. Förvärvsintensitet (förvärvsfrekvens) beräknas ofta utifrån i åldersklassen 20–64 år (SCB, 2026a).

Figur 6. Förvärvsinkomst[29] (medianvärde) för Fisksätra och Nacka, 2015–2024.

4.3.3. Låg ekonomisk standard[30]

Andelen personer i Fisksätra som ingår i hushåll med låg ekonomisk standard är 28 procent för 2025, vilket är betydligt högre än för både Nacka och riksgenomsnittet. För Nacka kommun var motsvarande siffra 6,5 procent för 2025 och för hela riket 13 procent år 2024.

Ekonomisk utsatthet under uppväxten kan få negativa konsekvenser för barns livsvillkor, både på kort och lång sikt. Forskning visar att barn i ekonomiskt utsatta hushåll löper större risk för ohälsa, sämre skolresultat och framtida ekonomisk utsatthet.

När barn lever under villkor som på ett tydligt sätt skiljer sig från villkoren för barn i majoritetssamhället kan det också påverka barnets förväntningar på framtiden och barnets uppfattning om sin tillhörighet till samhället. [31]

4.3.4. UVAS (unga som varken arbetar eller studerar)[32]

År 2024 var antalet unga mellan 16 och 29 år i Fisksätra som varken arbetar eller studerar (UVAS) 50 personer, motsvarande 13 procent av åldersgruppen. I Nacka var motsvarande andel nästan hälften så stor, 7 procent.

Civilsamhällesaktörer och boende i Fisksätra har vid flera tillfällen lyft utmaningen att många unga vuxna har lågt ställda förväntningar på sina möjligheter att studera vidare efter gymnasiet och att etablera sig i kvalificerade

[29] Den sammanräknade förvärvsinkomsten innefattar alla skattepliktiga inkomster före skatt, till exempel löne- och näringsinkomst, sjukpenning, föräldrapenning, a-kassa och pension. Kapitalvinster och andra kapitalinkomster som ränta och utdelning ingår däremot inte (SCB, 2026b).
[30] Hur många som lever i hushåll med en disponibel inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i landet (SCB 2026c).
[31] Socialstyrelsen (2026).
[32] En person räknas som UVAS om hen är 16–29 år, folkbokförd i Sverige under ett helt kalenderår, inte har arbetat (dvs. inte haft arbetsinkomster över ett prisbasbelopp) och inte har studerat, vilket innebär: inga studiemedel, inte varit registrerad i reguljär utbildning, inte studerat inom SFI över en viss omfattning (MUCF, 2026).

yrken. Som tidigare nämnts är andelen elever som lämnar grundskolan med gymnasiebehörighet relativt låg, och endast hälften av de elever som påbörjar gymnasiet har tagit examen inom tre år. Detta överensstämmer med den generella bilden av ungdomar och unga vuxna i socioekonomiskt utsatta områden.

Enligt en rapport från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har unga i åldrarna 16–25 år som bor i områden med stora socioekonomiska utmaningar sämre levnadsvillkor jämfört med andra unga i Sverige. Skillnaderna är särskilt stora när det gäller utbildning och arbete. Unga som bor i områden med stora socioekonomiska utmaningar halkar efter redan i grundskolan och bara hälften av unga i dessa områden tar gymnasieexamen inom fyra år.[33]

Enligt MUCF är andelen unga som varken arbetar eller studerar dubbelt så hög i områden med stora socioekonomiska utmaningar som i de områden som har bäst socioekonomiska förutsättningar. Situationen i Fisksätra överensstämmer med denna bild.

4.4. Boende

I Fisksätra finns det 2 850 lägenheter i flerfamiljshus varav 2 576 ägs av Stena fastigheter. Den övervägande majoriteten av lägenheterna byggdes under 1970-talet och ägs sedan 1996 av Stena fastigheter. Nya bostadsrätter har byggts både på Lännbohöjden (2015) och i Fisksätra entré (2025).

En relativt stor andel av de boende lever i trångboddhet, och boendearean per person är lägre än i såväl Nacka som Sverige i stort (se avsnitt 4.4.2. och bilaga1).

4.4.1 Andel som bor i hyres- och bostadsrätt

2025 bor 95,5 procent av befolkningen i Fisksätra i hyresrätt och 4,5 procent i bostadsrätt. Motsvarande siffra för Nacka kommun är 15 procent respektive 85 procent där även äganderätt ingår i siffran.

4.4.2 Trångboddhet[34] och bostadsarea

Omkring 23 procent av hushållen är trångbodda, och andelen har varit relativt oförändrad sedan 2015. I Nacka kommun har den legat på mellan 9 till 11 procent och har sjunkit över tid.

Bostadsarean per person är 27 och 28 kvadratmeter mellan 2015 och 2025. Det kan jämföras med Nacka som ligger runt 39 kvadratmeter under samma tidsperiod.

Trångboddhet är särskilt vanligt i socioekonomiskt utsatta områden och är förknippad med låg inkomst men också med svårigheten att etablera sig på

[33] MUCF, 2025

[34] Trångboddhetsnorm 2 definierades i mitten av 1960-talet och innebär 2 individer per sovrum. Kök, badrum och vardagsrum exkluderat (SCB 2023a)

bostadsmarknaden. Låga inkomster, brist på kötid hos bostadsförmedlingar och sociala nätverk begränsar möjligheterna att hitta en bostad, i synnerhet i storstadsområdena.[35] Det blir dessutom allt vanligare med krav på arbete och högre inkomstkrav vilket gör att bostadsmarknaden är kraftigt begränsad för boende med begränsad ekonomi och utan fast arbete.

Konsekvenserna av trångboddhet har bland annat undersökts i en studie av trångboddhet i Malmö.[36] Konsekvenser som identifierats är bland annat svårigheter att kunna dra sig undan, begränsade möjligheter till studiero, påfrestningar på sociala relationer i och utanför hemmet, ökat utnyttjande av platser utanför hemmet och negativa effekter på välmående och hälsa.

I Fisksätra visar sig trångboddheten bland annat genom att fler barn och vuxna träffas utanför hemmet och att barn inte går hem efter skolan i samma utsträckning som i andra delar av Nacka utan uppehåller sig utomhus, i centrum, på biblioteket eller på platser med öppna aktiviteter för barn.

[35] [35]Sandberg, M. & Grander, M. (2021).
[36] Ibid.

5. Trygghet, brottslighet och tillit

Sedan Fisksätra klassades som ett utsatt område 2021 har trygghetsläget förbättrats. Den grova brottsligheten har minskat och den öppna drogscen som tidigare präglade området har försvunnit. Samtidigt kvarstår utmaningar kopplade till våldsbrott, tystnadskultur och narkotikahandel, även om problemen i dag är mindre synliga och inte längre lika tydligt koncentrerade till området.

Otryggheten kopplad till kriminella nätverk har minskat. När det gäller upplevda störningar från ungdomsgrupper i offentliga miljöer är bilden däremot mer blandad, eftersom olika trygghetsundersökningar visar delvis olika resultat.

I dialogen mellan kommunen och polisen i december 2025 lyfte polisen fram två prioriterade områden för att stödja en fortsatt positiv utveckling i Fisksätra: att förebygga att barn och unga rekryteras till kriminella nätverk samt att motverka tystnadskulturen genom att stärka invånarnas förtroende för polisen och kommunen.

5.1. Tryggheten bland de boende i Fisksätra

För att följa utvecklingen av tryggheten i Fisksätra redovisas nedan ett urval indikatorer från Polisens trygghetsmätning. Indikatorerna presenteras för både Fisksätra och Nacka kommun som helhet. I trygghetsmätningen omfattar området Fisksätra hela kommundelen, inte enbart centrala Fisksätra som är klassat som utsatt område.

Resultaten från Polisens trygghetsmätning visar att andelen boende som upplever problem med exempelvis ungdomar som stör ordningen, personer som bråkar och slåss utomhus samt öppen droghandel har minskat över tid. Även andelen som uppger att de störs av stökiga grannar eller upplever problem kopplade till bostäder där narkotikamissbruk förekommer har minskat.

Kommunens egen trygghetsmätning[37] visar samtidigt att andelen som upplever problem med ungdomar som bråkar och stör ordningen ökade mellan 2024 och 2025. Trots detta pekar resultaten i denna undersökning på en tydligt positiv utveckling av tryggheten i Fisksätra under perioden 2022 till 2025.

Även om utvecklingen över tid är positiv kvarstår skillnader jämfört med Nacka kommun som helhet. För samtliga redovisade indikatorer är de upplevda problemen fortsatt större i Fisksätra än i kommunen i stort.

[37] Trygghetsmätning genomförd av Stiftelsen Tryggare Sverige.

Tabell 4. Tryggheten i Fisksätra och Nacka 2020–2025[38]

	2020	2022	2023	2024	2025
Otryggt att gå ut på kvällen när det är mörkt	**34**	**37**	**32**	**32**	**29**
Nacka kommun	19	18	14	12	11
Avstått från kollektivtrafik pga otrygghet	**19**	**30**	**33**	**30**	**32**
Nacka kommun	15	22	19	16	18
Problem med nedskräpning	**74**	**68**	**66**	**70**	**62**
Nacka kommun	65	60	54	55	50
Biltrafik på gång- och cykelvägar	**31**	**41**	**31**	**42**	**28**
Nacka kommun	12	12	10	12	11
Berusade personer stör ordningen	**27**	**37**	**20**	**30**	**22**
Nacka kommun	11	14	10	10	10
Öppen droghandel	**30**	**34**	**27**	**31**	**24**
Nacka kommun	10	12	11	10	10
Folk som bråkar och slåss utomhus	**34**	**38**	**28**	**28**	**27**
i hela Nacka	11	11	7	7	7
Ungdomar som stör ordningen	**55**	**51**	**41**	**55**	**44**
Nacka kommun	35	34	32	32	32
Kriminella gäng		**45**	**24**	**41**	**30**
Nacka kommun	35	34	32	32	32
Störd av stökiga grannar	**31**	**36**	**20**	**36**	**24**
Nacka kommun	13	13	11	11	11
Bostäder med narkotikamissbrukare	**30**	**26**	**19**	**31**	**20**
Nacka kommun	9	10	8	8	7

Källa: Polisens trygghetsmätning i Stockholms län

Kommunens brottsförebyggande forum, Trygg och Säker Saltsjöbaden/Fisksätra, har uppmärksammat nedskräpning som ett återkommande problem i området. Därutöver förekommer obehörig biltrafik på gång- och cykelvägar, särskilt på Fisksätra Allé.

5.2. Utvecklingen av brottslighet

Enligt Polisen har antalet grova brott i Fisksätra minskat sedan området klassades som utsatt område i december 2021. Samtidigt har förtroendet mellan de boende och polisen stärkts. Polisen bedömer att viljan till dialog har ökat och att det i mindre utsträckning än tidigare uppfattas som problematiskt att öppet tala med polisen.

Polisen bedömer att situationen i Fisksätra har förbättrats när det gäller misshandel utomhus och förekomsten av ungdomsgäng i centrum. Samtidigt finns fortsatt problematik kopplad till lokala kriminella nätverk, särskilt i form av narkotikaförsäljning och rekrytering av unga. Enligt Polisen är denna brottslighet mindre synlig än tidigare.

[38] År 2021 genomfördes inte Polisens trygghetsundersökning i Nacka

För att följa utvecklingen av brottsligheten i Fisksätra redovisas nedan ett urval av anmälda brott inom olika brottskategorier.[39] Tabellen visar bland annat att antalet anmälda narkotikabrott och misshandelsbrott har ökat under den studerade perioden.

När det gäller narkotikabrott bör resultaten tolkas med viss försiktighet eftersom dessa i stor utsträckning är så kallade upptäcktsbrott, där antalet anmälningar påverkas av Polisens närvaro och kontrollinsatser. Samtidigt kan den ökade nivån av anmälda narkotikabrott indikera att narkotikarelaterad brottslighet fortsatt utgör en utmaning i området. Merparten av de anmälda narkotikabrotten avser innehav och bruk av narkotika, medan endast en mindre andel avser överlåtelse. Ökningen kan därför delvis förklaras av ett mer aktivt polisarbete i Fisksätra.

Antalet anmälda misshandelsbrott har ökat, men ökningen avser i huvudsak brott som begås inomhus. Endast omkring en femtedel av de anmälda misshandelsbrotten har skett utomhus. De flesta fallen av misshandel inomhus rör våld i nära relation eller misshandel mot barn. Misshandel i nära relation ingår även i redovisningen av våld i parrelation.

Antalet anmälda bedrägeribrott har ökat stadigt under perioden. Denna utveckling överensstämmer med den trend som även kan ses i Nacka kommun i stort och i många andra kommuner.[40] Samtidigt har antalet anmälda klotterbrott ökat markant. Orsakerna till ökningen är inte klarlagda. Under perioden anmäldes tre skjutningar (2024 och 2025) och två blåljussabotage (2022 och 2024).

[39] Brott som begås men inte anmäls inte ingår i den redovisade statistiken. Det innebär också att det är både brott som leder till fällande eller friande dom som ingår i statistiken samt ärenden där förundersökningen läggs ner. Förändringar över tid kan därför orsakas både av faktiska ökningar eller minskningar av brottsligheten, förändringar i anmälningsbenägenheten eller en kombination av de båda. Generellt brukar anmälningsbenägenheten vara lägre i utsatta områden där en tystnadskultur råder.

[40] Nacka kommun (2025).

Tabell 5. Anmälda brott i Fisksätra 2022–2025*

Brottskategori	2022	2023	2024	2025
Misshandel	**96**	**91**	**77**	**105**
- varav grov misshandel	6	5	6	2
Narkotikabrott	**111**	**150**	**137**	**170**
Inbrott	**23**	**45**	**23**	**13**
Tillgreppsbrott (exkl inbrott)	**104**	**118**	**89**	**87**
Skadegörelse (exkl klotter)	**46**	**44**	**36**	**52**
Klotter	**74**	**79**	**44**	**179**
Rån	**6**	**2**	**2**	**3**
Våld i parrelation	**42**	**77**	**39**	**51**
Bedrägerier	**57**	**70**	**74**	**100**
Hot	**37**	**61**	**56**	**56**
Vapenbrott	**5**	**8**	**8**	**6**
Övergrepp i rättssak	**2**	**6**	**1**	**9**
Anlagda bränder (ingår i skadegörelse)	**1**	**11**	**3**	**6**
Olaga intrång	**3**	**4**	**5**	**1**
Totalt antal polisanmälda brott i Fisksätra	**883**	**1009**	**908**	**1161**

Källa: Polisen

*Antalet anmäla brott redovisas för hela Fisksätra, dvs RegSO Fisksätra (se bilaga 1)

5.3. Rekrytering av barn till kriminella nätverk

Som tidigare nämnts har Polisen lyft fram arbetet med att motverka rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk som en prioriterad fråga. Rekryteringen av barn och unga till kriminella miljöer har ökat på nationell nivå[41] och ställer krav på ett samordnat förebyggande arbete inom kommunen, i nära samverkan med Polisen och andra relevanta aktörer. En central del av detta arbete är att tidigt identifiera barn och unga som riskerar att dras in i kriminalitet samt att erbjuda stöd, skydd och förebyggande insatser utifrån individuella behov.

5.3.1. Proaktivt förebyggande arbete för att stärka barn och unga

I politikerinitiativet Framgång Fisksätra[42] nämns att en viktig del i arbetet i Fisksätra är att arbeta med värderingar och att få in barn och unga på rätt väg från början, att stärka deras moraliska kompass att ”göra rätt”. Initiativet betonar vikten av att stärka och tydliggöra föräldrarnas roll och ansvar men även att skola, föreningar och andra aktörer sänder samma signaler.

[41] Tollin, Angerbrandt. och Jonsson, A. (2023)

[42] Nacka kommun (2022), Framgång Fisksätra - Program för mer utbildning, fler jobb och ökad trygghet i Fisksätra, KFKS 2022/173

Aktuell forskning om brottsförebyggande arbete bland barn och unga lyfter fram betydelsen av ett tidigt och proaktivt förebyggande arbete.[43] Särskilt framhålls två områden som centrala för att minska risken för att barn och unga utvecklar ett normbrytande eller kriminellt beteende.

För det första handlar det om att stärka barns och ungas moralutveckling och förmåga till självkontroll. Detta sker bland annat genom att stärka föräldrars och skolans förutsättningar att förmedla normer och värderingar samt genom att skapa vardagsmiljöer som främjar problemlösningsförmåga, tålamod och impulskontroll. Föräldrar och skola har en särskilt viktig roll, medan fritidsverksamhet, civilsamhälle och lokala näringsidkare kan fungera som betydelsefulla kompletterande krafter. Barn och unga behöver i sitt dagliga liv möta tydliga och konsekventa normer, som hålls uppe av närvarande vuxna och fungerande lokala verksamheter.

För det andra handlar det om att minska barns och ungas exponering för miljöer där kriminalitet normaliseras. Brottslighet uppstår i ett samspel mellan individ och omgivning, och det brottsförebyggande arbetet behöver därför fokusera på att motverka miljöer där regelbrott rättfärdigas, tolereras eller uppmuntras. Det är också viktigt att identifiera och motverka miljöer där normbrytande beteenden riskerar att förstärkas, både i den fysiska miljön och på internet. Det kan exempelvis handla om sammanhang där våld, kriminalitet eller destruktiva ideal normaliseras och ges hög status.

5.4. Samhällstillit och förtroende för kommunen

På senare år har utvecklingen i Fisksätra varit positiv när det gäller förtroendet för såväl polisen som kommunen. Den minskade brottsligheten och den ökade tryggheten i området bedöms ha bidragit till denna utveckling.

För polisen har den förbättrade situationen också skapat bättre förutsättningar att arbeta relationsskapande och föra en nära dialog med de boende, vilket ytterligare kan stärka förtroendet. Kommunen har samtidigt ökat sin närvaro i området, vilket också kan antas ha bidragit till att stärka de boendes förtroende för kommunens verksamheter. Sammantaget tyder utvecklingen på att relationerna mellan de boende, kommunen och polisen har stärkts under senare år.

[43] Torstensson Levander och Merkel (2025).

Tabell 6. Förtroende för polisen och kommunen i Fisksätra 2020–2025

	2020	2022	2023	2024	2025
Polisen bryr sig om de problem som finns	**62**	**64**	**66**	**68**	**79**
Nacka kommun	49	48	50	50	57
Kommunen bryr sig om de problem som finns	**49**	**46**	**56**	**54**	**59**
Nacka kommun	46	44	45	46	50

Källa: Polisens trygghetsmätning i Stockholms län

Det höga förtroendet för polisen som framkommer i trygghetsundersökningen bör samtidigt ses i relation till att det enligt Polisen fortfarande finns inslag av tystnadskultur i området, även om den bedöms vara mindre utbredd än tidigare. I detta sammanhang kan en åtskillnad göras mellan ytlig och djup tillit. Medan ytlig tillit handlar om att uttrycka förtroende för en myndighet, innebär djup tillit en vilja att omsätta förtroendet i handling, exempelvis genom att lämna uppgifter eller samarbeta med polisen trots eventuella risker. Ett högt uppgivet förtroende behöver därför inte nödvändigtvis motsvaras av en lika stark vilja att aktivt bistå polisen i dess arbete. (se även avsnitt 3.3)

Mot denna bakgrund har företrädare för lokalpolisområdet i dialog med kommunen betonat vikten av att fortsätta arbetet med att motverka den kvarvarande tystnadskulturen. Att ytterligare minska dess påverkan bedöms vara en viktig förutsättning för att stärka brottsbekämpningen och öka möjligheterna att utreda och förebygga brott i området. För att lyckas med detta behöver såväl polisen som kommunen fortsätta det långsiktiga arbetet med att bygga förtroende, stärka relationerna till de boende och upprätthålla en nära dialog med lokalsamhället.

5.4.1. Brist på tillit till socialtjänsten bland barn och föräldrar

Misstron mot myndigheter, rättsväsendet och socialtjänsten bland personer i socioekonomiskt utsatta områden har funnits under lång tid. Den förstärktes under den så kallade LVU-kampanjen 2022, när omfattande desinformation om socialtjänstens arbete med barn och familjer spreds.

Enligt Socialstyrelsen kan den bristande tilliten bland annat förklaras av språksvårigheter, begränsad kunskap om hur socialtjänsten fungerar, tidigare negativa erfarenheter och upplevelser av myndigheters bemötande. Misstron kan leda till att familjer avstår från att söka eller ta emot stöd, vilket i sin tur innebär att barn riskerar att inte få det stöd de behöver eller att insatser sätts in först när problemen blivit mer omfattande.

I samtal med socialtjänsten och andra verksamheter i Fisksätra har svårigheter att nå vissa föräldrar uppmärksammats. Detta kopplas bland annat till bristande tillit, och de bakomliggande orsaker som lyfts fram överensstämmer i stor utsträckning med de faktorer som Socialstyrelsen identifierat

För att stärka tilliten i socioekonomiskt utsatta områden lyfter Socialstyrelsen fram behovet av:

- tydlig och anpassad information
- dialog där människor kan ställa frågor
- gott bemötande
- samarbete med civilsamhället (till exempel föreningar och religiösa samfund) [44]

5.4.2. Valdeltagande i Fisksätra

Valdeltagandet kan ge en indikation på invånarnas samhällsengagemang och förtroende för demokratiska institutioner, även om det påverkas av flera olika faktorer.

Fisksätra omfattar fyra valdistrikt, varav Fisksätra Norra och Fisksätra Östra huvudsakligen omfattar de centrala flerbostadsområdena. Valdistrikten Fisksätra Västra och Fisksätra Södra omfattar även närliggande bostadsområden.

Valdeltagandet varierar mellan distrikten, och i Fisksätra Norra är det lägst i kommunen, omkring 30 procentenheter under genomsnittet för Nacka. I valet 2022 minskade valdeltagandet generellt i kommunen, men nedgången var särskilt stor i Fisksätra Norra, där färre än hälften av de röstberättigade deltog i kommunalvalet. Utvecklingen överensstämmer med ett nationellt mönster där valdeltagandet 2022 minskade mest i områden med socioekonomiska utmaningar.

Tabell 7. Valdeltagande i kommunalvalet 2018 och 2022

År	Fisksätra Västra	Fisksätra Östra	Fisksätra Södra	Fisksätra Norra	Nacka
2018	64,7	59,8	70,1	56,2	86,4
2022	58,5	53,5	64,2	47,6	83,7

Källa: Valmyndigheten

Enligt SCB kännetecknas områden med socioekonomiska utmaningar ofta av en hög omflyttning, vilket innebär att en relativt stor andel av de röstberättigade har flyttat in sedan föregående val. Valdeltagandet är generellt lägre bland nyinflyttade än bland personer som bott kvar över tid, vilket kan bidra till ett lägre totalt valdeltagande i dessa områden.

SCB pekar också på att valdeltagandet bland förstagångsväljare minskade i valet 2022 jämfört med tidigare val. Eftersom andelen unga och förstagångsväljare ofta är högre i socioekonomiskt utsatta områden kan även detta ha bidragit till den större nedgången i valdeltagandet. Särskilt lågt var valdeltagandet bland unga personer med två utrikes födda föräldrar.[45]

[44] Kunskapsguiden (2026).
[45] SCB, 2023

En kunskapsöversikt från Delmi visar att det mest effektiva sättet att långsiktigt stärka valdeltagandet i områden med socioekonomiska utmaningar är att förbättra de boendes levnadsvillkor, exempelvis genom högre utbildningsnivå, bättre hälsa, starkare ekonomi och mer stabila boendeförhållanden. Särskilda insatser för att öka valdeltagandet kan ge positiva effekter, men dessa är enligt forskningen ofta begränsade och kortvariga.[46]

[46] Delmi (2025).

6. Avslutande kommentarer

För att nå goda och hållbara resultat i arbetet med Framgång Fisksätra behöver arbetet ständigt utvecklas utifrån ny kunskap, nya erfarenheter och nya förutsättningar.

I Lägesrapport Framgång Fisksätra 2026 har prioriterade utvecklingsfrågor för arbetet pekats ut baserat på kunskapsunderlaget i denna rapport och genom dialog med lokala aktörer och boende i området.

De prioriterade utvecklingsområden som uppmärksammats under arbetets gång kan delas upp i fyra övergripande delområden.

- Fler i arbete, högre utbildning och bättre hälsa
- Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor
- Ett tryggt och attraktivt Fisksätra
- Öka samhällstilliten

Arbetet med områdesutveckling i Fisksätra omfattar kommunens samtliga processer. Det innebär att varje process löpande behöver utveckla och stärka sitt arbete för att bidra till en fortsatt positiv utveckling i Fisksätra. Det ställer även krav på att kommunens processöverskridande arbete stärks och samordnas för att ge önskad effekt.

Referenser

Boendebarometern (2026) https://boendebarometern.uu.se

Bursik, R. J. (1988) "Social Disorganization and Theories of Crime and Delinquency: Problems and Prospects." *Criminology*, 26, sid. 519-51.

Bursik, R J, and Gramsmick, H G (1993) *Neighborhoods and Crime: The Dimensions of Effective Community Control*, Lanham, MD: Lexington Books.

Delmi (2025) *Insatser för ökat valdeltagande i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar*, Delmi 2025:5 https://www.delmi.se/publikationer/kunskapsaversikt-2025-5-insatser-far-akat-valdeltagande-i-bostadsomraden-med-socioekonomiska-utmaningar/

Ta Faris, R. E. L. (1955) *Social Disorganization*, Ronald Press Company

Fisksätra museum (2015) *Vad är Fisksätra? Vardagsliv, maktperspektiv, rörelser.* Fisksätra museum

Gerell, M. och Hallin, P-O. (2014) Att arbeta med grannskapsutveckling och sociala risker i Ek, R. m.fl *Att laga revor i samhällsväven – om social utsatthet och sociala risker* i den postindustriella staden, Malmö University Publications in Urban Studies 18

Hallin, P-O. och Westerdahl, S. (2020) Utsatta livsvillkor i Gerell, M., Hallin, P.-O., Nilvall, K. & Westerdahl, S. (Eds.). (2020). *Att vända utvecklingen: från utsatta områden till trygghet och delaktighet.* Malmö: Malmö Universitet

Hulley, S., & Young, T. (2022). Silence, joint enterprise and the legal trap. *Criminology & Criminal Justice*, 22(5), 714–732. https://doi.org/10.1177/1748895821991622

McAllister, D. J. (1995). Affect- and Cognition-Based Trust as Foundations for Interpersonal Cooperation in Organizations. *Academy of Management Journal,* Vol. 38, 1.

MUCF (2026) https://www.mucf.se/rapporter-och-statistik/statistik-om-unga-som-varken-arbetar-eller-studerar

MUCF (2025). *Olika plats-olika liv. Unga och socioekonomisk ojämlikhet*, Fokus 2025, https://www.mucf.se/publikationer/fokus-25-olika-plats-olika-liv

formatNacka kommun (2022) Framgång Fisksätra - Program för mer utbildning, fler jobb och ökad trygghet i Fisksätra, KFKS 2022/173

Nacka kommun (2025) Lägesbild kring brott och trygghet i Nacka kommun 2025–2027, KFKS-2025-00723

Nacka kommun (2026) https://www.nacka.se/uppleva--gora/kultur-och-museer/kulturhistoria/sa-vare-da/fisksatra/

Park, R. E., Burgess, E. W., och McKenzie, R. D. (1925) *The city*. Chicago: University of Chicago Press.

Polisen (2026) https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/

Rothstein, B. (2011). *The Quality of Government: Corruption, Social Trust, and Inequality in International Perspective*. Chicago: University of Chicago Press.

Rousseau, J-J. (1762/1994) *Om samhällsfördraget eller Statsrättens principer* (sv. övers.). Göteborg: Daidalos.

Rousseau, D. M., Sitkin, S. B., Burt, R. S., och Camerer, C. (1998). Not so different after all: A cross-discipline view of trust. *Academy of Management Review*, 23(3), 393–404

Sampson, R. J. (2012) *Great American City. Chicago and the Enduring Neighborhood Effect*, The University of Chicago Press

Sampson, Robert J. & Groves, W. Byron (1989) "Community Structure and Crime: Testing Social-Disorganization Theory", *American Journal of Sociology*, Vol 94, 4

Sampson, R. J., Raudenbush, S.W. och Earls, F. (1997) Neighborhoods and Violent Crime: A Multilevel Study of Collective Efficacy. *Science*, 277, Issue 5328, sid. 918-924.

Sampson, R.J. och Wilson, J. W. (1995) "Toward a Theory of Race, Crime and Urban Inequality." sid. 37-54 in *Crime and Inequality*, edited by John Hagan and Ruth D. Peterson. Stanford: Stanford University Press.

Sandberg, M. och Grander, M. (2021). *Trångboddhet i Malmö: En studie av trångboddhetens ojämlika utbredning och konsekvenser*. Studier i boende och välfärd, Malmö universitet

SCB (2023a) https://www.scb.se/pressmeddelande/var-tredje-barn-i-flerbostadshus-bor-trangt/

SCB (2023*) Delat deltagande En studie av integration och segregation baserad på valdeltagande i 2022 års allmänna val,*

https://www.scb.se/contentassets/9a1efc18e9ff4298a817af4a850db97b/me0105_2022a01_br_me09br2302.pdf

SCB (2026a) https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/statistikpaket/definitioner-for-tabellpaket/

SCB (2026b) https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/inkomster-for-personer/

SCB (2026c) https://www.scb.se/pressmeddelande/hogre-ekonomisk-standard--men-inkomstskillnaderna-okar/

Shaw, C. R. och McKay, H. (1942) *Juvenile Delinquency and Urban Areas*. Chicago: University of Chicago Press.

Skinnari, J., Jonsson, A. och Vesterhav, D. (2019) *Tystnadskulturer: En studie om tystnad mot rättsväsendet*, Brå Rapport 2019:10

Skogan, W G (1990) *Disorder and Decline: Crime and the Spiral of Decay in American Neighborhoods*, Berkeley, CA: University of California Press.

Socialstyrelsen (2026) *Om att öka tilliten till socialtjänstens arbete med barn och familjer, Kunskapsguiden*, https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/barn-och-unga/oka-tilliten-till-socialtjanstens-arbete-med-barn-och-familjer/om-att-oka-tilliten-till-socialtjanstens-arbete-med-barn-och-familjer/

SOU (2025:76) *Det handlar om oss– så bryter vi utanförskapet och bygger en starkare gemenskap.*

Tollin, K., Angerbrandt, H. och Jonsson, A. (2023) *Barn och unga i kriminella nätverk En studie av inträde, brott, villkor och utträde,* Brå, Rapport 2023:13

Torstensson Levander, M. och Merkel, A. (red.) (2025*) Innan det är för sent – en ESO-antologi om brottsförebyggande arbete för barn och unga*, Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO), Rapport 2025:7

Bilaga 1. Statistik och geografisk indelning

Statistik

Statistik i denna lägesrapport är i huvudsak hämtad från fyra källor:

- Statistiska centralbyrån (SCB) för statistik om demografi, boende, arbete m.m.
- Brottsstatistik från Polisen
- Regional trygghetsundersökning, Polisregion Stockholm
- Valmyndigheten, statistik om valdeltagande i kommunalvalet

Geografisk indelning

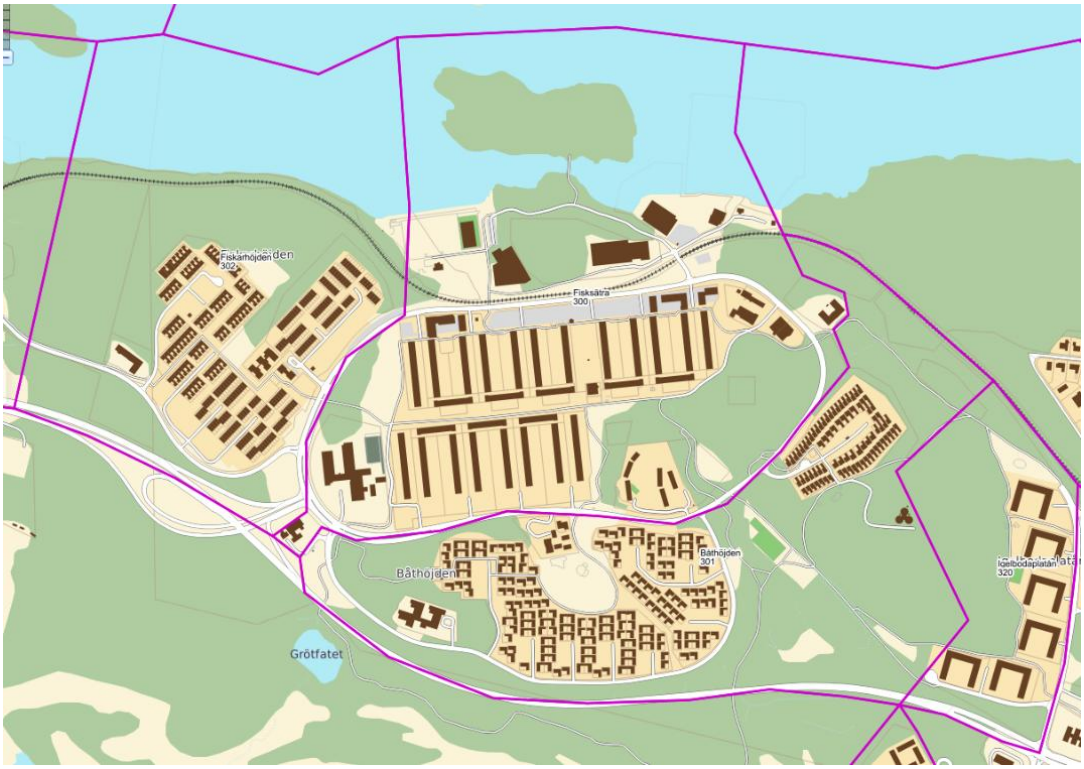
Det finns flera olika geografiska indelningsgrunder som berör Fisksätra och används i denna rapport (se kartor längre ned):

Utsatt område – det område som polisen klassat som utsatt område sedan december 2021, se figuren nedan.

Figur 1. Den del av Fisksätra om polisen klassat som utsatt område
Källa: Polismyndigheten

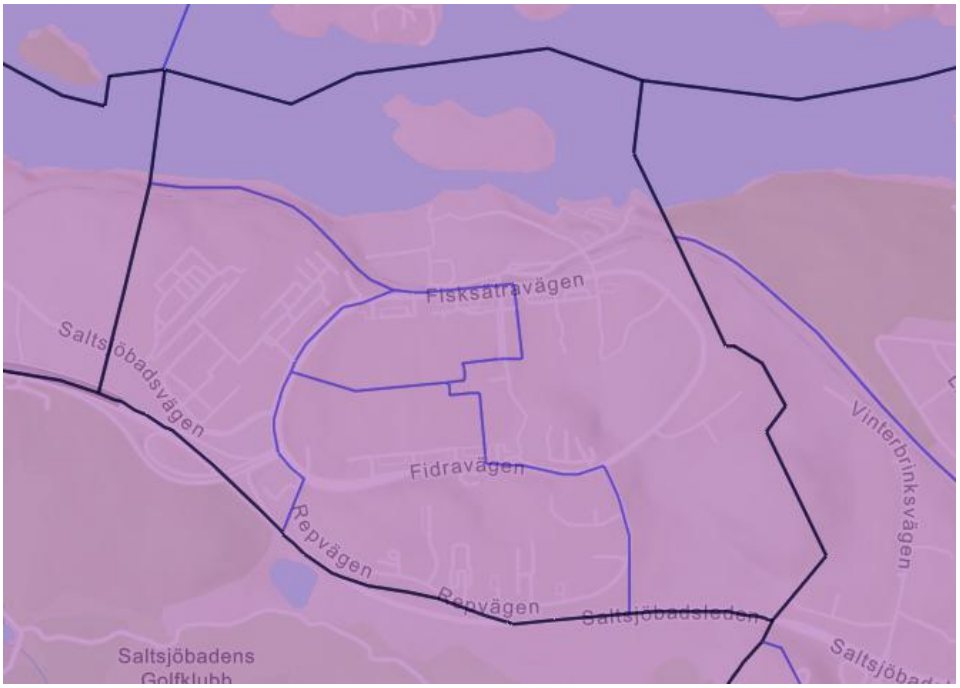
NYKO: Hela Fisksätra omfattar tre delområden NYKO (300, 301, 302). NYKO 300 är det delområde som bäst stämmer överens med det som polisen klassat som utsatt område. Därför presenteras de socioekonomiska indikatorerna för Fisksätra som redovisas i rapporten för NYKO 300.

Figur 2. NYKO 300, 301 och 302.
Källa: Nacka kommun

DeSO:[47] SCB:s regionala indelning DeSO på låg regional nivå. Hela Fisksätra består av fyra DeSO.

RegSO:[48] Används i rapporten för att redovisa brottsstatistik och statistik från Polisens trygghetsundersökning. RegSO Fisksätra består av fyra DeSO. RegSO och motsvarar hela Fisksätra.

Figur 3. Karta över RegSO Fisksätra (fet linje) och fyra ingående DeSO (blå linje).
Källa: SCB

Valdistrikt

I Fisksätra finns fyra valdistrikt, Fisksätra Norra, Fisksätra Östra, Fisksätra Södra och Fisksätra Västra. Inget av dessa områden motsvarar det som är utsatt område varför statistik för alla fyra presenteras i rapporten. Nedan framgår hur valdistrikten i Fisksätra är uppdelade.

[47] DeSO – Demografiska statistikområde. Geografiskt område med mellan 700 – 3000 invånare.
[48] RegSO – Regionala statistikområden. Geografiska områden med en befolkning mellan cirka 650 och 23 000 invånare. Består av ett antal sammanslagna DeSO:n.

Figur 4. Fisksätras fyra valdistrikt
Källa: Nacka kommun

Överlappande områden

De olika geografiska indelningarna överlappar varandra. Polisens avgränsning av vad som räknas som utsatt område överensstämmer bäst med NYKO 300. Det är också till detta NYKO som den grundläggande befolkningsstatistiken är knuten. En lämplig beteckning för detta område är Centrala Fisksätra.

DeSO-indelningen fungerar dåligt för att fånga Centrala Fisksätra. Flera DeSo i Fisksätra omfattar delar av flerfamiljshusområdet.

Brottsstatistiken redovisas på RegSO-nivå. Det innebär att de två andra delområdena i Fisksätra kommer med utöver Centrala Fisksätra. Detta behöver beaktas när brottsutvecklingen analyseras.

Bilaga 2. Socioekonomiska indikatorer

Tabell 1. Demografi i Fisksätra (NYKO 300) och Nacka kommun

	2010	2015	2020	2025
Befolkningsstorlek	**5 995**	**6 584**	**6 410**	**6 863**
i Nacka kommun	90 108	97 807	106 505	113 728
Antal barn 0-19 år	**1 497**	**1 696**	**1 666**	**1 785**
i Nacka kommun	25 104	26 869	29 082	29 580
Andel barn 0-19 år	**25**	**26**	**26**	**26**
i Nacka kommun	28	27	27	26
Antalet 65 år och äldre	**553**	**675**	**773**	**850**
Antalet 65 år och äldre	12 931	15 468	17 294	19 813
Andel 65 år och äldre	**9**	**10**	**12**	**12**
Andel 65 år och äldre	14	16	16	17
Utländsk bakgrund, %	**73**	**78**	**81**	**84**
i Nacka kommun	23	24	26	27
Heterogenitet (antal ursprungsländer)	**128**	**128**	**131**	**137**
Ensamstående med barn (andel hushåll) %		**21**	**21**	**19**
i Nacka kommun		15	15	14
Andel inflyttning av befolkningen	**16,7**	**13,8**	**12,7**	**15,1**
i Nacka kommun	9,9	8,9	9,4	8,6
Andel utflyttning av befolkningen	**14,7**	**14,2**	**16,7**	**11,8**
i Nacka kommun	8,4	7,7	8,6	7,6

Tabell 2. Hälsa och utbildning i Fisksätra (NYKO 300) och Nacka kommun

	2010	2015	2020	2024	2025
Ohälsotal	**32,4**	**28**	**23,6**	**21,5**	
i Nacka kommun	16,8	15,5	12,1	11,3	
Låg utbildning, %	**25**	**23**	**22**	**20**	
i Nacka kommun	15	13	13	11	
Andel elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram			**84**		**71**
i Nacka kommun			93		93
Andel elever som slutfört gymnasieskolan med gymnasieexamen inom 3 år			**56**		**49**
i Nacka kommun			85		89

Tabell 3. Arbete, inkomst och boende i Fisksätra (NYKO 300) och Nacka kommun

År	2010	2015	2020	2024	2025
Arbete och inkomst					
Förvärvsfrekvens %		**65**	**67**	**70**	
i Nacka kommun		83	82	84	
Antal UVAS			**166**	**152**	
i Nacka kommun			1 117	1 200	
Andel UVAS			**14,3**	**12,6**	
i Nacka kommun			6,8	7,2	
Medianinkomst, (förvärvsinkomst) tkr		**190,3**	**228,3**	**309,1**	
I Nacka kommun		325,0	377,6	499,9	
Andel personer som ingår i hushåll med låg ekonomisk standard, %		**28,9**	**26,6**		**28**
i Nacka kommun		7,6	7,5		6,5
Boende					
Andel personer som bor i hyresrätt; %		**100**	**97**	**96**	**95,5**
i Nacka kommun		85	13	15	15
Andel personer som bor i bostadsrätt el äganderätt, %		**0**	**3**	**4**	**4,5**
i Nacka kommun		15	87	85	85
Andel trångbodda hushåll i flerbostadshus, %		**24,2**	**22,7**		**22,9**
i Nacka kommun		10,5	9,8		9,1
Bostadsarea per person		**27,1**	**28,1**		**28,0**
i Nacka kommun		38,9	39,1		39,4